

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 129/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

130/2008 (XI. 5.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ budapesti lakos 2008. július 7-én előterjesztett **panaszát** a 2008. november 5-én – Dr. Juhász Imre elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a 2008. július 5-én, Budapesten, az Andrássy út – Rippl Rónai utca sarkán történt elfogása és előállítására tárgyában terjesztett elő panaszt, melyben kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

A panasz benyújtására 2008. július 6-án került sor egy, a panaszos képviselőjében eljáró személy által, elektronikus úton – meglehetősen hiányos információkat közölve. Ezt követően a Testület hosszú ideig sikertelenül próbált a panaszossal kapcsolatba lépni, hogy a képviselőjében eljáró személy meghatalmazását csatolják, illetőleg a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyi adatait töröltük.

panaszt tartalmilag pontosítva és kiegészítve, továbbá aláírva is küldjék meg a Testület részére. Többszöri próbálkozást követően a panaszos közölte, hogy a panaszt a saját nevében is fenntartja és személyesen kíván eljárni, egyúttal jelezte, hogy az ügygel kapcsolatos tényelődását 2008. szeptember 29-i ügyészségi meghallgatását követően kívánja megtenni. A Testület eljáró tagja a panaszt szóban tájékoztatta arról, hogy emiatt a Testület nem fog tudni az Rtv.-ben előírt 90 napos határidőn belül állásfoglalást hozni ügyében – amit a panaszos nem kifogásolt és tudomásul vett. Az ügyészségen történt gyanúsított kihallgatását követően a panaszos eljuttatta a Testület részére saját maga, továbbá egy tanú, valamint édesanyja tényelődását.

1) Az elektronikus úton, elsődlegesen megküldött panasz szerint a panaszos 2008. július 5-én 16:45 perctől 2008. július 6-án 00:42 percig személyi szabadságot korlátozó intézkedés miatt a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) VII. Kerületi Rendőrkapitányságán tartózkodott. Ez idő alatt a fogvatartó szerv a megjelölt értesítendő személyt nem értesítette, a panaszos helyszínre érkező édesanyjának felvilágosítást nem adott a fogvatartotról, az eljáró rendőr nem volt hajlandó szolgálati adatait közölni, valamint nem tették lehetővé, hogy a fogvatartottat édesanyja láthassa. A panasz a fogvatartást a „jogszerűtlen” jelzővel illeti, egyúttal kifogásolja, hogy a rendőrség egy esetleges jogsértést nem kezelhet maga is jogsértéssel. Ezen túl pedig sérelmezi, hogy a fogvatartó személyzet a megfélemlítés verbális eszközeit használta a panaszossal szemben.

2) A panaszos a Testület előadó tagjának szóban, telefonon, majd később írásban megküldött beadványában egyező módon adta elő az alábbiakat:

A panaszos állítása szerint 2008. július 5-én délután, 16:30–16:45 közötti időben az Andrassy út – Dózsa György út sarkán egy étterem előtt tartózkodott, ahol mintegy 200-300 fő lehetett. Ismerőseivel, hozzátartozóival telefonon beszélgetett, majd 10 perc elteltével arra lett figyelmes, hogy 7-8 fő készenléti rendőr érkezik az étterem bejáratához, ahol az étterem egyik alkalmazottjával és más személyekkel beszélgetni kezdtek. Rövidesen „hőbörgésre” lett figyelmes, ekkor édesanyjának – akivel éppen telefonon beszélt – azt mondta, le kell tennie a telefont, mert valami „gubanc” lesz.

Alig tette le a telefont, amikor 4 rendőr elkezdte a tömeget könnygázzal fújni, mire az emberek szaladni kezdtek. Panaszos az Andrassy út irányába, a Rippl Rónai utca felé futott, mivel ki akart kerülni a könnygázfelhőből. A korábban az Andrassy út – Dózsa György út sarkán álló tömeg mintegy 1/3-a szorult be erre a részre. A Rippl Rónai utcánál a panaszos azt látta, hogy többen futni kezdenek felé, majd ő maga is futásnak eredt, de észrevette, hogy az Andrassy út keresztkordonnal van lezárva. A panaszos azt is látta, hogy a közelében 10-12 fiatalabb férfi felé hátrálva a rendőröket dobálja, miközben a rendőrök közelítenek. Megfordulva észrevette, hogy az Andrassy úton a keresztkordon a rendőrség megnyitotta, amin többen kifutottak. A panaszos is megpróbálta a területet arra elhagyni, de a kordont előtte berántották.

A panaszossal együtt 9 személyt a rendőrök a kordonnál utolértek, falhoz állítottak és igazoltattak. A rendőrök az elfogott személyeket bilincselni kezdték, miközben a

panaszos mobiltelefonján jelezte egy ismerősének, hogy elviszik a rendőrök. Ezután a panaszt is megbilincseltek és a rabszállító járműbe ültették. A panaszt és a többi elfogott személyt először a Szinyei Merse Pál utcába vitték, ahol a rabszállító járműből ismét felhívta ismerősét, akit megkért, hogy édesanyját tájékoztassa. A rabszállító gépkocsi ezután továbbindult velük a Dózsa György útra, a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság épületéhez, ahol kiszállították és bekísérték. Megtörtént a panaszos befogadása, majd megkérdezték tőle: akarja-e, hogy valakit értesítsenek. Igenlő választ adott, és a nyomtatványra ráírta édesanyja nevét és mobiltelefon-számát.

Felkísérték a fogda elé, ahol hosszabb ideig várakoznia kellett. Ekkor kikéredzkedett a mosdóba, ahonnan ismét felhívta ismerősét, akivel közölte, hogy a Dózsa György útra vitték. Az egyik őr észrevette, hogy telefonál és ezt rosszállóan szóvá tette. Ezután a fogdára kísérték, ahol személyes tárgyait elvették. Nem sokkal később vacsorát kapott, majd a kapitányságról – állítása szerint – éjjel fél 2 körül engedték ki. Előadásában jelezte, hogy az igazoláson korábbi időpont szerepel (00:42), de emiatt nem akart vitát kezdeni a rendőrökkel, mivel minél előbb távozni akart a kapitányságról.

3) A panaszos édesanyja előadta, hogy az említett napon 16:05 perc körüli időben beszélt utoljára fiával, aki azzal szakította meg beszélgetésüket, hogy a közelében valami „balhé kezdődik” ezért lerakja a telefont. Nem sokkal később egy ismerőstől kapta a hírt, hogy fiát a rendőrök elvitték a Szinyei Merse Pál utcába. Telefonon fia után érdeklődött, de itt nem tudtak felvilágosítást adni, és átirányították a Gyorskocsi utcába, majd a Dózsa György útra. A panaszos édesanyja a megadott helyeken folyamatosan érdeklődött, de nem tudtak felvilágosítást adni fia hollétééről.

Este 19:30 perc körül értesítette a panaszos édesanyját ismerőse, hogy fia a Dózsa György úton, a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságon van. Ekkor személyesen is odament és az ügyeletes tiszttől próbált felvilágosítást kérni: szeretne volna megtudni, hogy mikor hozták be a fiát, illetve látni szeretne volna, hogy épségben van-e, valamint érdeklődött afelől, hogy értesítették-e már a fia által megjelölt személyt. Az ügyeletes – a panaszos édesanyjának állítása szerint – arrogáns stílusban közölte, hogy fiát fél 5 után hozták be, nem láthatja és távozzon az irodájából. Továbbra is ragaszkodott ahhoz, hogy a fiát láthassa, de ismételten kiharcolták az irodából. Ekkor megkérdezte az ügyeletes tiszt nevét, aki azt nem volt hajlandó elárulni. A közelben tartózkodó több rendőrtől is segítséget kért, akik azonban mind az ügyeletes tiszthez irányították. Eközben az ügyeletes tiszt kijött az irodából és egy papíron átadta nevét és rendfokozatát. Fiáról további felvilágosítást egy óra elteltével kapott egy másik rendőrtől. Állítása szerint fiát 2008. július 6-án éjjel 01:30 perckor engedték ki a kapitányságról, addig az utcán, gépkocsijában várakozott. Sérelmezte, hogy – noha fia egyértelműen feltüntette nevét és mobiltelefon-számát, mint értesítendő személyt – az előállításról a mai napig sem értesítették.

4) A panaszos becsatolta egy vele együtt előállított tanú vallomását is, amely lényegileg egyezik a panaszos állításaival. Azzal a kiegészítéssel, hogy ez a személy látta, hogy az események kezdetekor az Andrássy út – Dózsa György út sarkán lévő étteremnél a rendőrök azután kezdtek könnygázt használni, miután az étteremhez

közeledő rendőrök mellé egy üveg repült. Ezután a rendőrök minden figyelmeztetés nélkül megkezdték a könnygáz alkalmazását.

A panaszos elsődlegesen sérelmezte, hogy a rendőrök az Andrássy út – Dózsa György út sarkán mindenfajta figyelmeztetés nélkül vegyi eszközt alkalmaztak vele és a környezetében tartózkodókkal szemben. Sérelmezte, hogy az előállítása során – noha ezt kifejezetten kérte – édesanyját nem értesítették, róla a megfelelő felvilágosítást nem adták meg. Egyúttal a panaszos jelezte, hogy fogvatartása minden bizonnyal meghaladta a 8 órás időtartamot, mivel a kiadott igazolással ellentétben, melyen 2008. július 6-án 00:42 perc szerepel, őt a rendőrségről csak 01:30 perckor engedték el.

III.

A Testület a panasz kivizsgálása során megkereste a BRFK-t, és a Készenléti Rendőrséget. A Testület kérte, hogy a rendőri szervek küldjék meg a panaszos előállításával kapcsolatban keletkezett rendőri jelentést és az esetleges további iratokat. A Testület bekérte a Készenléti Rendőrségtől a 2008. július 5-ei utcai események biztosításával kapcsolatos összefoglaló parancsnoki jelentést (az esetleges videofelvételeket) – különös tekintettel a panaszban megjelölt időpontban az Andrássy út – Dózsa György út sarkán, illetve a Rippl Rónai utca környékén lezajlott rendőri akcióra. A Testület kérte továbbá a panaszos fogvatartásával kapcsolatban a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságon keletkezett iratok megküldését, valamint annak ellenőrzését, hogy a panaszos édesanyjának megjelölt mobiltelefon-számára történt-e a rendőrség részéről kiértesítés.

A rendőrség valamennyi kért iratot a Testület rendelkezésére bocsátotta.

1) A panaszos elfogásáról készült rendőri jelentés az alábbiakat tartalmazza: az intézkedő rendőrök az említett napon csapaterős tevékenységben vettek részt, melynek során 16:45 perc körüli időpontban az Andrássy út – Dózsa György út sarkára vezényelték őket, mivel a már ott tartózkodó rendőri egységeket megtámadták és segítséget kértek. A helyszínre érve azt tapasztalták, hogy egy kb. 150-200 fős tömeg a rendőröket dobálja és üldözi. A rendőri jelentés leírja, hogy a később elfogásra került panaszosra már ekkor felfigyeltek, mivel több követ is dobott a rendőrök felé, illetve eldobott egy követ a panaszossal szemben később intézkedő rendőri egység gépjárműve felé is, de azt nem találta el.

A rendőri jelentés szerint a tömeget egy ízben (elektronikus kihangosítás nélkül) a jogsértő tevékenység abbahagyására szólították fel. Ezután a tömeg menekülni kezdett és kordonokat borított fel, szedett szét. Az Andrássy út – Rippl Rónai utca sarkán a rendőrök utolértek és intézkedés alá vontak egy, a tömegből kiszakadt kisebb csoportot, melynek tagja volt a panaszos is, akiről a rendőri jelentés egy hozzávetőleges személyleírást is tartalmaz (170 cm magas, vékony testalkatú, szemüveges, zöld pólót viselő személy).

A panaszost igazolásra szólították fel, melynek eleget tett, majd a ruházat-, csomagátvizsgálás során hátizsákjából előkerül 30 db tojás, valamint nagyobb mennyiségű aszfaltdarab (ezek közül az eljáró rendőr 6 darabot a jelentéséhez is mellékelte a kivizsgáló parancsnok és a panaszossal szembeni további eljárás számára).

Az intézkedő rendőrök a helyszínre rabszállító kocsit kértek, majd a panaszost (és a többi előállítandó személyt) megbilincseltek és közölték, hogy a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra fogják előállítani. A panaszossal szemben garázdaság vétsége miatt tettek feljelentést. Előállításának indoka pedig az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontja (szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérést követő elfogás) volt.

2) A parancsnoki kivizsgálás szerint a panaszos elfogása, igazoltatása és előállítása indokolt, jogszerű és szakszerű módon történt.

3) A befogadás során 20:00 órakor kiállított nyilatkozat szerint a panaszos elfogására 2008. július 5-én 16:40 perckor került sor. A nyilatkozaton egyértelműen olvasható a panaszos kézírása, mellyel édesanyja – mint értesítendő személy – nevét és mobiltelefon-számát feltüntette. Ugyanakkor a lapon a „hozzátartozóm értesítését nem kérem” szövegrész van aláhúzva. A fogdából történt elbocsátáskor kiállított nyilatkozat 2008. július 6-án 00:40 perckor kelt. Azon a panaszos nyilatkozott, hogy a fogdaőrség intézkedésével kapcsolatban panasza nincs, megalázó bánásmódot nem szenvedett el, illetőleg élelmezésben részesült. A Testület részére megküldött fogdanapló másolata szerint a fogvatartás kezdetének időpontja 16:40 perc, a fogdába történt elhelyezés időpontja 20:00 óra, míg elbocsátása 2008. július 6-án 00:40 perckor történt meg.

4) A BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője által megküldött tájékoztatás szerint nem volt fellelhető arra vonatkozó adat, hogy a panaszos által meghatározott telefonszámra a hozzátartozó kiértesítése megtörtént volna. Ennek további pontosítása céljából a kapitányság vezetője megkereste a BRFK Híradástechnikai és Informatikai Főosztályát, ahonnan a későbbiekben az a válasz érkezett, hogy a rendőri és a városi vonalakról a megadott mobiltelefon-számra kimenő hívás a panaszos előállításának időtartama alatt nem történt.

5) A Készenléti Rendőrség parancsnoka által megküldött összefoglaló jelentésből az alábbiak állapíthatók meg: a 2008. július 5-én délután, Budapest belvárosában lezajlott rendezvények biztosítási eseményeinek kronológiájában haladva 16:45 perc körüli időben a BRFK Biztosítási Törzs erősítést kért az Andrássy út – Dózsa György út sarkához, mivel az ott felállított rendőri egységeket támadás érte. Ekkor a biztosításban résztvevő 1. és 2. század összevonásra került és útba indult a helyszínre. A 2. század 16:55 perckor, az 1. század 17:17 perckor érkezett a megadott helyszínre. Később a BRFK Biztosítási Törzs arról adott tájékoztatást, hogy a rendőri egységek elleni támadás lezajlott, a helyzet normalizálódott és a tömeg a Hősök tere felé halad, ahol a Dózsa György úton, a Múcsarnok vonalában egyre nagyobb tömeg gyűlik össze. Erre figyelemmel a műveletirányító az összevont századokat ide irányította át.

A Készenléti Rendőrség parancsnoka arról is tájékoztatta a Testületet, hogy a kérdéses időpontban az Andrássy út – Dózsa György út sarkán, illetve az Andrássy út – Rippl Rónai utca sarkán lezajlott eseményekről videofelvétel nem készült.

IV.

Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése kiemeli, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával (arányos eljárás). Ugyanakkor az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A konkrét panasz kapcsán – a Testület álláspontja szerint – a kifogásolt rendőri intézkedések érintették a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogát, személyi szabadságát, valamint a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

1) A panaszos testi épséghez fűződő joga kapcsán a Testület vizsgálta a panaszossal szemben az Andrássy út – Dózsa György út sarkán a vegyi eszköz alkalmazásának indokoltságát, jogszerűségét.

A panaszos sérelmezte, hogy az említett helyszínen a könnygáz alkalmazását nem előzte meg semmiféle felszólítás, így az intézkedésnek maga is szenvedő alanya lett.

Az Rtv. 49.§-ának (2) bekezdése szerint „a rendőr a szolgálatban rendszeresített (...) ingerlőgázt (...) alkalmazhat a mások vagy saját élete, testi épsége, illetőleg a vagyonbiztonság közvetlen veszélyeztetésének elhárítására (...)”.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 57. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható”. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint „a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti”.

A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (1) bekezdése hangsúlyozza az arányosság követelményét: „A kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan”. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint: „A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon előzze meg a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólítás, »a törvény nevében« szavak előrebocsátásával, figyelmeztetés, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik”.

A konkrét ügyben a Testület hivatkozik a Készenléti Rendőrség parancsnokának jelentésére, mely alapján egyértelműen beazonosítható, hogy a kérdéses időpontban és helyszínen a BRFK Biztosítási Törzs erősítést kért az Andrassy út – Dózsa György út sarkához, mivel az ott felállított rendőri egységeket támadás érte. Ezt a tényt megerősíti a panaszos által becsatolt tanúvallomás is, mely rögzítette – amit a panaszos nem is látott – miszerint, az események kezdetekor az Andrassy út – Dózsa György út sarkán lévő étteremnél a rendőrök azután kezdtek könnygázt használni, miután az étteremhez közeledő rendőrök mellé egy üveg repült.

Az tehát mind a rendőrség, mind a panaszos közelében tartózkodó személy előadásából tényszerűen volt megállapítható, hogy az említett időpontban és helyszínen a rendőröket támadás érte.

Az eset további dokumentumaiból megállapítható, hogy a helyszínen 7-8 rendőr tartózkodott, velük szemben pedig egy 150-200, más becslések szerint 200-300 fős tömeg állt. A Testület álláspontja szerint a konkrét esetben nem lehet aránytalannak tekinteni az alkalmazott kényszerítő eszközt, illetve nem kifogásolható az sem, hogy az alkalmazásra előzetes figyelmeztetés nélkül került sor.

Erre figyelemmel a Testület úgy foglalt állást, hogy az ingerlőgáz alkalmazása (mely alapvetően érintette a panaszos testi épséghez fűződő jogát) jogszerűen és indokolt módon történt, ennek megfelelően a panasz e vonatkozásában alapvető jog sérelmét nem lehetett megállapítani.

2) A panaszos személyi szabadsága korlátozásának, továbbá a jogállamiság alkotmányos követelményéből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető jog érvényesülésének szempontjait – a konkrét esetben azok szoros összefüggésére tekintettel – a Testület együtt vizsgálta.

A panaszos ezzel összefüggésben azt sérelmezte, hogy az általa kért és megjelölt személy értesítésére nem került sor, továbbá hollétéről és állapotáról édesanyjának nem, illetve csak hosszas vita árán adtak felvilágosítást, valamint édesanyjától megtagadták, hogy az előállítás időtartama alatt láthassa a panaszost. Kifogásolta továbbá, hogy az előállítás időtartama – álláspontja szerint – meghaladta a 8 órát.

Az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint „a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek”. A Szolgálati Szabályzat 42. §-ának (1) bekezdése pedig előírja, hogy „a rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez állítja elő”. Figyelemmel a panaszosnál megtalált és lefoglalt tárgyakra (tojások, aszfaltdarabok), továbbá arra, hogy a rendőri jelentés szerint az intézkedő rendőrök felismerték, mint a rendőröket dobáló személyt, a panaszos elfogásának és előállításának indokoltsága, jogalapja nem vitatható. A panaszossal szemben –

elmondása szerint – jelenleg hivatalos személy elleni erőszak alapos gyanúja miatt folyik büntetőeljárás.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése megállapítja, hogy „a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a Rendőrséget terheli (...)”. Az Rtv. 33. §-ának (3)–(4) bekezdése szerint „a Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani”.

A panaszolt esetben a panaszos tájékoztatása megtörtént, részére a szükséges igazolásokat kiadták. Ugyanakkor az a tény, hogy a panaszos az édesanyja nevét és mobiltelefon-számát a befogadásról szóló nyilatkozaton pontosan feltüntette, egyértelműen a panaszos álláspontját támasztja alá tekintetben, hogy hozzátartozójának értesítését kérte, még annak ellenére is, hogy a lapon valaki az értesítését „nem kérem” szövegrészt húzta alá. A Testület álláspontja szerint ugyanis nem életszerű az, hogy a fogvatartott a nyomtatványon hozzátartozója pontos elérhetőségeit feltünteti, majd utána annak értesítését nem kéri. A rendőrségi kivizsgálásból és a BRFK Híradástechnikai és Informatikai Főosztályának tájékoztatásból az is kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a panaszos édesanyjának az értesítése nem történt meg, még csak kísérlet sem történt rá. Sőt az Rtv. idézett rendelkezése szerint ezt a lehetőséget elsődlegesen a panaszosnak kellett volna biztosítani, mivel édesanyja tájékoztatása az intézkedés célját nyilvánvalóan nem veszélyeztette volna.

Jóllehet a panaszos titokban értesíteni tudta egy ismerőst hollétéről, aki az édesanyját később felhívta és tájékoztatta, azonban az Rtv. felhívott rendelkezései szerint ez az eljáró rendőrség kötelezettsége lett volna. A Testület álláspontja szerint a rendőrség ebben a vonatkozásban nem az Rtv. szabályainak megfelelően járt el. A Testület álláspontja szerint az Rtv. 18. §-ában a fogvatartással összefüggő szabályok (hozzátartozó értesítése, megfelelő elhelyezés, az egészségkárosodás megelőzése, orvosi ellátás, a jogkorlátozás arányossága) olyan garanciális rendelkezések, melyek alkalmazása – éppen az egyik legsúlyosabb jogkorlátozásra tekintettel – fokozottan indokolt. Ezek elmulasztása vagy megsértése megvalósítja nemcsak a személyes szabadság, de egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is – arra figyelemmel, hogy a személyes szabadság korlátozása (még ha az jogszerű is) az említett garanciális rendelkezések keretei között gyakorolható. A garanciális rendelkezések érvényesülése pedig magának a jogbiztonságnak és a jogkorlátozással érintett személy tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának előfeltétele.

A Testület álláspontja szerint – noha az Rtv. ezt konkrétan nem mondja ki – a hozzátartozó értesítésének jogát, mint egyfajta kötelező felvilágosítás-adást a fogvatartott hollétéről és hógylétéről, abban a vonatkozásban is érvényre kell juttatni, ha a hozzátartozó személyesen jelenik meg a fogvatartás helyszínén és a fogvatartott után érdeklődik. A Testület álláspontja szerint aggályos az is, hogy a panaszos édesanyja részére a BRFK VII. Kerületi Rendörkapitányságon eljáró rendörök fiával kapcsolatban a kellő tájékoztatást nem adták meg. Érdemi tájékoztatást csak hosszabb várakozást követően kapott.

Ebben a vonatkozásban tehát a Testület úgy foglalt állást, hogy sérült a panaszosnak a személyi szabadsága, illetve a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga.

A fenti rendelkezésekből ugyanakkor az is látható, hogy sem az Rtv., sem a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz olyan kötelezettséget, hogy a helyszínen lévő hozzátartozóval vagy más személlyel a közvetlen érintkezést (mint pl. a beszélő esetben) biztosítani kellene. Önmagában azzal, hogy a panaszos édesanyja számára nem tették lehetővé a fiával való találkozást, nem érte sem őt, sem fiát alapjogsérelem, mivel az eljárás alá vont személy nagykorú, cselekvőképes állampolgár, ezért törvényes képviselőjének jelenléte sem az Rtv., sem a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény, sem az egyes szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény, sem pedig a Szolgálati Szabályzat alapján nem volt indokolt.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése szerint a Rendörség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Jelen esetben nem állapítható meg pontosan, hogy a panaszos előállítása milyen időtartamban állt fenn. Egyúttal az sem igazolható kétséget kizáróan, hogy a fogvatartás meghaladta volna a 8 órát. A panaszos és édesanyja egybehangzóan állítja, hogy a panaszos éjjel 01:30 perckor hagyta el a rendörség épületét, ami az elfogás időpontjára figyelemmel közel 1 órával haladja meg a 8 órás időtartamot. Ezzel szemben több, egymástól független rendörégi irat (jelentés, igazolás az elbocsátásról, fogdanapló) is 00:40, illetve 00:42 percben határozza meg az elbocsátás időpontját. Erre figyelemmel a Testület ebben a kérdésben nem tudott egyértelműen állást foglalni.

V.

A Testület annak mérlegelésekor, hogy egy adott rendöri intézkedés csekély vagy jelentős mértékben sért-e alapjogot, nemcsak azt vizsgálja, hogy az érintett alapjog adott módon való csorbítása általában milyen mértékűnek minősül, hanem az adott ügy egyedi körülményeire is figyelemmel van.

A Testület arra a következtetésre jutott, hogy a jogsérelem mértéke – a tárgybéli esetben, annak összes körülménye alapján – nem éri el azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza. A Testület figyelembe vette, hogy a hozzátartozó értesítésének elmulasztása ugyan jelentős rendörégi mulasztás, azonban a konkrét esetben az időrendiség alapján az is megállapítható, hogy nem sokkal azután, hogy a panaszos a befogadási nyilatkozatot

kitöltötte és azon édesanyja elérhetőségeit megjelölte, egyúttal kérte értesítését – a panaszos édesanyja már megjelent személyesen a rendőrkapitányságon. Az édesanya kiértesítése tehát nem sokkal az erre vonatkozó kérés után lényegében oka fogyottá vált. A Testület ismételten rámutat, hogy az a tény miszerint a panaszos titokban telefonálni tudott, nem menti fel az eljáró rendőröket a felelősség alól tekintetben, hogy a hozzátartozó értesítését elmulasztották, ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy édesanyja röviddel ezután már személyesen megjelent a rendőrségen. Ennek következtében a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszost ebben a vonatkozásban nem érte súlyos alapjogsérelem – figyelemmel egyúttal arra is, hogy a panaszos különösen azt sérelmezte, hogy a rendőrség az előállítás során a személyes kontaktus biztosítását tagadta meg, melyre azonban a rendőrségnek az előállítás esetén jogszabályi kötelezettsége nincs.

A fentiekre figyelemmel a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján az előterjesztett panasznak az intézkedést foganatosító szerv, a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez való áttételéről döntött.

Budapest, 2008. november 5.

Dr. Kaltenbach Jenő sk.
elnök

Dr. Féja András sk.
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra sk.
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf sk.
testületi tag